

Samenwerking tussen ondernemers kansrijk

Bert Smit

Samenwerking tussen boeren/tuinders is mogelijk op vele manieren en in allerlei vormen. Deze vorm van ondernemerschap blijkt een belangrijke manier om de kansen en uitdagingen van de komende decennia op te kunnen pakken.

Wat is de aanpak?

In het project is gekeken naar de ervaringen van ondernemers met onderlinge samenwerking in de agrarische en MKB-sectoren. Veel boeren zien vooral beren op de weg, maar ondernemers met ervaring noemen de grote voordelen en de toegenomen kansen door samenwerking. Op een rij gezet:

- Welke ontwikkelingen in markt en maatschappij geven aanleiding om (meer) samen te gaan werken?
- Welke voor- en nadelen heeft samenwerking?
- Wat vraagt samenwerking van de maten die willen samenwerken?
- Hoe start je samenwerking op?

Uit het project is een ondernemersgerichte brochure voortgekomen, welke beschikbaar is. Daarnaast is een wetenschappelijk rapport in wording, dat dieper ingaat op genoemde aspecten.

In het project zijn workshops en een afsluitend symposium gehouden met ondernemers, adviseurs en onderwijs.

Wie was betrokken?

In het project waren ondernemers, adviseurs en docenten en studenten betrokken. Zij hadden hun inbreng in de workshops en op een afsluitend symposium. De opdrachtgevers waren de ministeries van LNV en EZ.

Samen met de buurman aardappelen rooien is een veel voorkomende vorm van samenwerking in de landbouw.

Wat zijn de belangrijkste lessen/ervaringen?

Samenwerking biedt zoveel kansen dat iedere ondernemer, student of adviseur er serieus over na zou moeten denken! Voor bijna iedere ondernemer is wel een vorm van samenwerking te bedenken die bijdraagt aan zijn doelen, of die nu extra geld in het laatje brengen, arbeidsbesparing opleveren, de oogst of uitbreiding gemakkelijker maken. Kies wel de vorm die bij je past!

- Ondernemers: lees de brochure inclusief stappenplan en praat er over met partner, vrienden en adviseurs;
- Adviseurs: sluit aan bij de vaardigheden en bedrijfsomstandigheden van de ondernemer;
- Docenten: bereid de studenten voor op samenwerking als strategische optie voor bedrijfsontwikkeling.

Wiebe Nauta, melkveehouder en betrokken bij Ko-alitie

'Wat geeft het als die ander met samenwerking twee euro extra verdient en ik maar één; als het gevoel maar goed is!'

22

Intensiteit van de samenwerking				
?				?
Autonoom handelen	Samenwerken op projectbasis	Langdurige relatie	Co-development	Integratie van activiteiten
Autonomie, volledige controle eigen operaties	Tijdelijk, projectleider maakt regels per project	Relatie op contractbasis, uitbestedende partij maakt regels	Langdurige relatie waarin beide partijen inspraak hebben	Integratie van activiteiten door bijvoorbeeld een stichting, B.V., coöperatie, franchise

Intensiteit van samenwerken bij verschillende samenwerkingsvormen. Bron: Woolthuis, 1998).

LEI Wageningen UR
Bert Smit
Postbus 2176
8203 AD Lelystad
0320-293528
bertb.smit@wur.nl